

NASTAVNI PLAN I PROGRAM ZA MEDRESE

KIRAET

CILJEVI I ZADACI

Ciljevi i zadaci izučavanja ovog nastavnog predmeta su:

- razviti kod učenika sposobnost za pravilno, precizno, savjesno i odgovorno učenje Kur'ana. U tom smislu posebno ih je osposobiti i razviti kod njih sluh za precizno artikuliranje kur'anskih glasova;

- osposobiti učenike iz oblasti tedžvidske znanosti koja je usko vezana za učenje Kur'ana. Oni su dužni upoznati i savladati sva pravila, definicije i finese ove znanosti, kao i sve pojedinosti predviđene Nastavnim planom i programom;

- praktično primjenjivati sva *tedžvidska* pravila prema kriterijima koji su poznati i općeprihvaćeni. Zbog toga je neophodno, naročito u prvom i drugom razredu satove koristiti za vježbu, primjenjujući metod i individualnog i kolektivnog učenja Kur'ana;

- uputiti učenike i pomoći im da nauče određeni broj ašereta i sura, predviđenih Nastavnim planom i programom. Prethodno, na satovima, planiranu metodske jedinice (*ašere ili suru*) treba uvježbati da učenici ne bi pogrešno naučili određenu lekciju;

- učenicima često ukazivati na njihovu obavezu i odgovornost u toku učenja Kur'ana. Te odgovornosti moraju biti svjesni cijelog života, nastojeći i trudeći se da razumiju značenje, pouke i poruke proučenih ajeta.

NAPOMENA

Već ranije je donesena odluka Rijasetu da je obaveza da se na časovima kirata u svim medresama mora učiti isključivo iz Kur'ana *istanbulske* pravopisne varijante. Ova odluka bi se trebala svake godine nanovo sprovoditi u djelo. Udžbenik koji se koristi u medresama (*Tedžvid* – hfz. Ćamil Silajdžić i hfz. Ibrahim Trebinjac), a iz kojeg se uče tedžvidska pravila, pisan je u vezi sa *istanbulskom* varijantom. Već duži niz godina u Bosni i Hercegovini su prisutni mushafi pisani *medinskom* varijantom u kojima su tedžvidska pravila već zastupljena. Učenje Kur'ana iz Mushafa *medinske* pravopisne varijante je u nekim segmentima olakšano, ali to olakšanje ide na štetu teoretskog poznavanja tedžvidskih pravila, tako da je česta pojava da učenici medresa odlično uče Kur'an a ne poznaju tedžvid. Zato bi trebalo istrajati na prethodnoj odluci o obaveznoj učenju Kur'ana po mushafu *istanbulske* pravopisne varijante, odnosno mushafima koje je štampao Rijaset IZ-e.

Nastavni program iz predmeta
KIRAET
I razred
(3 sata sedmično - 108 sati godišnje)

Red. Broj	Naziv programskih sadržaja	Sati
1.	Metodske jedinice: - Šta izučava kiraetu-l-Kur'an? - Obrada 17 glasovnih ishodišta (meharidžu-l-huruf). - Jezičko i terminološko značenje tedžvidskih pojmova: <i>medd, izhâr, idgâm, ihfa', waqf, ibtida'.</i>	22
2.	Vježbe: Učenje gledajući prve stranice od svakog džuzua.	60
3.	Vježbe: Učenje ašereta napamet. - <i>Elif Lâm Mîm</i> (El-Bekara, 1-5). - <i>Lillahi</i> (El-Bekara, 284 - 286).	4
4.	Vježbe: Učenje sura napamet - <i>El-Fatiha,</i> - <i>En-Nâs,</i> - <i>El-Feleq,</i> - <i>El-Ihlas,</i> - <i>El-Leheb,</i> - <i>En-Nasr,</i> - <i>El-Kâfirun,</i> - <i>El-Kevser,</i> - <i>El-Ma'un,</i> - <i>Kurejš,</i> - <i>El-Fil.</i>	22
	UKUPNO	108

Nastavni program iz predmeta
KIRAET
II razred
(3 sata sedmično - 108 sati godišnje)

Red. Broj	Naziv programskih sadržaja	Sati
1.	Metodske jedinice: - Ponavljanje gradiva iz prethodne godine. - Obraditi sva tedžvidska pravila po <i>Tedžvidu</i> hfz. Ćamila Silajdžića i hfz. Ibrahima Trebinjca.	20
2.	Učenje gledajući pet stranica od svakog džuzua (2, 3, 4, 5 i 6).	60
3.	Učenje ašereta napamet: - <i>Jâ ejjuhellezine amenu kutibe...</i> (El-Bekare, 183-186) - <i>Kulid 'ullâhe</i> (El-Isra', 110 - 111). - Elif Lâm Râ (El-Hidžr, 1-15).	6
4.	Učenje sura napamet: - <i>El-Humeze,</i> - <i>El- 'Asr,</i> - <i>Et-Tekasur,</i> - <i>El-Qari 'ah,</i> - <i>El- 'Adijat,</i> - <i>Ez-Zilzâl,</i> - <i>El-Bejjineh,</i> - <i>El-Qadr.</i>	16
5.	Učenje prve tri stranice sure Ja-Sin: - <i>Ja-Sin. Ve-l-Kur 'âni-l-hakim...</i> (Ja-Sin, 1-12) , - <i>Vadrib lehum meselen...</i> (Ja-Sin, 13-27), - <i>Ve ma enzelnâ 'ala qavmihi...</i> (Ja-Sin, 28-40).	6
	UKUPNO	108

Nastavni program iz predmeta

KIRAET
III razred
(2 sata sedmično - 72 sati godišnje)

Red. Broj	Naziv programskih sadržaja	Sati
1.	Metodske jedinice: - Ponavljanje gradiva iz prethodne godine. - Učenje gledajući sedam stranica od svakog džuza (7, 8, 9, 10, 11, 12. i 13)	50
2.	Učenje ašereta napamet: - <i>El-Hadždžu...</i> (El-Bekare, 197-202) - <i>Ja ejjuhellezine amenuttekuallahe...</i> (El-Hašr, 18-24) - <i>Evela jerevne ...</i> (Et-Tevbe, 126-129)	6
3.	Učenje sura napamet: - <i>El- 'Alek,</i> - <i>Et-Tin,</i> - <i>El-Inširâh,</i> - <i>Ed-Duha,</i> - <i>El-Lejl,</i>	10
4.	Učenje posljednje tri stranice Ja-Sina: - <i>Ve ajetun lehum...</i> (Ja-Sin, 41-54), - <i>Inne ashabe-l-dženneti...</i> (Ja-Sin, 55-70), - <i>Evelem jerev...</i> (Ja-Sin, 71-83)	6
	UKUPNO	72

Nastavni program iz predmeta
KIRAET
IV razred
(2 sata sedmično - 64 godišnje)

Red. Broj	Naziv programskih sadržaja	Sati
1.	Metodske jedinice: - Ponavljanje gradiva iz prethodne godine - Učenje gledajući sedam stranica od svakog džuzua (14, 15, 16, 17, 18, 19 i 20)	48
2.	Učenje ašereta napamet: - <i>Mâ kane 'alennebijji min haredžin</i> (El-Ahzab, 38-48) - <i>Ven-nedžmi iza heva</i> (En-Nedžm, 1-25)	4
3.	Učenje sura napamet: - <i>Eš-Šems</i> , - <i>El-Beled</i> , - <i>El-Fedžr</i> , - <i>En-Nebe'</i> .	8
4.	Učenje napamet <i>Suretu-l-mulk</i> : - <i>Tebarekellezi bi jedihi-l-mulku...</i> (El-Mulk, 1-14) - <i>Huvellezi dže 'ale lekumu-l-erda...</i> (El-Mulk, 15-30)	4
	UKUPNO	64

IZBORNA NASTAVA

Nastavni program iz predmeta
KIRAET – IZBORNA NASTAVA
III razred
(2 sata sedmično - 72 sata godišnje)

Red. Broj	Naziv programskih sadržaja	Sati
1.	Metodske jedinice: a) vježbanje stranica sa posebnim tedžvidskim pravilima: <ul style="list-style-type: none"> - Džuz 3., str. 46. (s. 47), <i>Ellezine je'kulune-r-riba la jekumune...</i>, - Džuz 6., str. 102. (s. 103), <i>Fe bima nakdihim misakahum ve kufrihim</i>, - Džuz 6., str. 114. (s. 115), <i>Semma 'une li-l-kezibi ekkalune li-s- suhti</i>, - Džuz 8., str. 147. (s. 148), <i>Fe in kezzebuke fe kul...</i>, - Džuz 8., str. 158. (s. 159), <i>Ubeligukum risalati Rabbi we ene lekum nasihun...</i>, - Džuz 9., str. 166. (s. 177), <i>Ve džavezna bi bi Beni Israile-l-bahre...</i>, - Džuz 10., str 182. (s. 183), <i>Ve eti'ullahe ve resulehu ve la tenaze'u fe tefšelu...</i>, - Džuz 10., str 193. (s. 194), <i>Infiru hifafen ve sikalen ve džahidu...</i>, - Džuz 11., str., 204. (s. 205), <i>Et-taibune-l-'abidune-l-hamidune...</i>, - Džuz 11. str. 218. (s. 219), <i>Kale kad užibet da'vetukuma festekima...</i>, - Džuz 12., str.,225.(s. 226), <i>Ve jasne'u-l-fulke ve kullema merre 'alejhi meleun. imala,</i> - Džuz 12., str. 235. (s. 236), <i>Kale ja bunejje la taksus ru'jake 'ala ihvetike... išmam,</i> - Džuz 13., str. 248. (s. 249), <i>Elif Lam Mim Ra, tilke ajatu-l-kitabi...</i>, - Džuz 15. str., 283. (s. 284), <i>Men kane juridu-l-adžilete 'adždželna lehu fiha...</i>, - Džuz 15. str. 292. (s. 293), <i>Ve bi-l-hakki enzelnahu....</i>, - Džuz 15. str., 297. (s. 298), <i>Ve dehale džennetehe ve huve zalimun li nefsihi...;</i> 	48
2.	b) učenje sura napamet <ul style="list-style-type: none"> - <i>El-Inšikak,</i> - <i>El-Burudž,</i> - <i>Et-Tarik,</i> - <i>El- 'Ala,</i> - <i>El-Ġašije.</i> 	9
3.	c) učenje ašereta napamet <ul style="list-style-type: none"> - <i>Ve ma Muhammedun illa resulun... (Alu 'Imran, 14-24)</i> 	15
	UKUPNO	72

Nastavni program iz predmeta
KIRAET – IZBORNA NASTAVA
IV razred
(2 sata sedmično - 64 godišnje)

Red. Broj	Naziv programskih sadržaja	Sati
1.	Metodske jedinice: a) vježbanje stranica sa posebnim tedžvidskim pravilima: <ul style="list-style-type: none"> - Džuz 16, str. 304. (s. 305), <i>Kaf-ha-ja-'ajin-sad.</i> - Džuz 16., str. 319. (s. 320), <i>Fe te'alellahu-l-meliku-l-hakku...</i> - Džuz 18., str. 335. (s. 336), <i>Jukallibullahu-l-lejle ve-n-nehar...</i> - Džuz 19., str. 365. (s. 366), <i>Vellezine la jed'une me'allahi ilahen ahare...</i> - Džuz 19., str. 369. (s. 370), <i>Felemma tera'e-l-džem'ani kale ashabu Musa...</i> - Džuz 21., str. 412. (s. 413), <i>Elem terev ennellahe sehmare lekum ma fi-s-semavati...</i> - Džuz 21., str. 418. (s. 419), <i>Ve iza ehazna mine-n-nebijjine missakahum ve minke...</i> - Džuz 22., str. 426. (s. 427), <i>Jes'eluke-n-nasu 'anni-s-sa'ati...</i> - Džuz 23., str. 445. (s. 446), <i>Ve-s-saffati saffen...</i> - Džuz 24., str. 466. (s. 447), <i>Ha Mim, Tenizlu-l-Kitabi minellahi...</i> - Džuz 24., str. 480. (s. 481), <i>Ve min ajatihi enneke tere-l-erda... teshil</i> - Džuz 25., str. 482. (s. 482), <i>Ha Mim, 'Ajin Sin Kaf...</i> - Džuz 26., str. 515. (s. 516), <i>Ve lev ennehum saberu hatta tahrudže ilejhim...</i> - Džuz 26., str. 517. (s. 518), <i>Kaf, Vel-l-Kur'ani-l-medžid...</i> - Džuz 29., str. 577. (s. 578), <i>Kella bel tuhibbune-l-'adžilete...</i> - Džuz 29., str. 580. (s. 581), <i>Elem nahlukkum min main mehin...;</i> 	40
2.	b) učenje sura napamet: <ul style="list-style-type: none"> - <i>En-Nazi 'ât,</i> - <i>'Abese,</i> - <i>Et-Tekvir,</i> - <i>El-Infitar,</i> - <i>El-Mutaffifin.</i> 	9
3.	c) učenje ašereta napamet <ul style="list-style-type: none"> - <i>Inne fi halki...</i> (Alu 'Imrân, 190-194) 	15
	UKUPNO	64

PRIJEDLOG

Organizirati dopunsku nastavu sa po jednim satom za prvi i drugi razred ili bar za one učenike ovih razreda koji zaostaju u znanju iz ovoga predmeta.

UDŽBENICI I LITERATURA

1. Kur'an.
2. hfz. Ćamil Silajdžić i hfz. Ibrahim Trebinjac, *Tedžvid*.
3. Ebu Hamid el-Gazali, *Tajne učenja Kur'ana*. Ppreveo: hfz. Džemail Ibranović.
4. Dr. Jahja b. Abdurrezzak el-Gavsani, *Kako ćeš naučiti Kur'ani-Kerim*, Sarajevo 2000. Preveo: Fahrudin Smajlović.
5. En-Nevevi, *Vrline učenja Kur'ana*, Sarajevo.

PROFIL I STRUČNA SPREMA NASTAVNIKA

Završena jedna od medresa i Fakultet islamskih nauka (teološki odsjek) ili jedan od islamskih fakulteta na kojima se izučava predmet Kiraet kao stručna oblast, te hifz položen pred Komisijom Rijasetu IZ.